

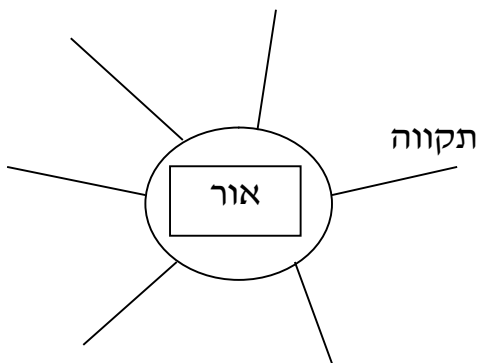

חנוכה – חג האורים

המילה אור והמילה אור קשורות זו לזו במשמעות: **אור** = קרינה של השמש = אש, להבה

משימות

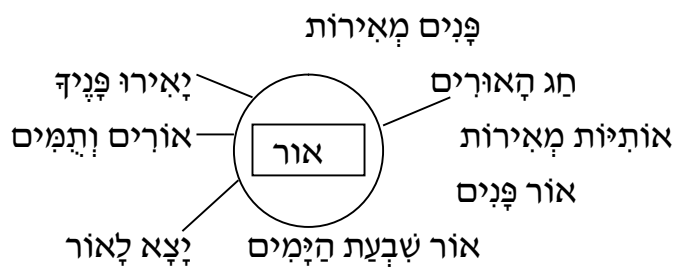
כתבו את צורת הרבים של המילה **אור**.
 כתבו את צורת הרבים של המילה **אור**. מה מיוחד בצורה זו?
 מצאו מילה נוספת, הקשורה לחנוכה, הנוהגת כמו המילה **אור**.

דיון

לכל אחד מאתנו יש **אור** פרטי. מהו?
 אילו אסוציאציות (התעוררות של מחשבות)
 עולות לכם מהמילה **אור**?

המילה **אור** והמילה **אור** מופיעות בביטויים רבים.
 כתבו במחברת את המשמעות של כל ביטוי, והוסיפו ביטויים שאתם מכירים.

במסורת היהודית משמעות המילה **אור** היא התגלות אלוהית, רמז לשכינה.

לפניכם ארבעה קטעי מקור על חנוכה. קראו את הקטעים בעיון רב, ובצעו את שתי המשימות שלפניכם.

1. כתבו את סיפור חנוכה במילים שלכם. היעזרו בדף השאלות, בקטעים ובידע האישי שלכם.
2. כתבו כללים הקשורים להדלקת נרות חנוכה.

לכתיבת הסיפור שלכם היעזרו בשאלות שלפניכם.

1. באיזו תקופה מדובר? (על-פי קטעים א' ו- ב')
2. באיזו בעיה נתקל עם ישראל?
3. אילו פעולות עשו היוונים נגד עם ישראל?
4. אילו פעולות עשה ה' למען עמו?
5. כיצד גמל עם ישראל ל- ה'?
6. מתי חל נס חנוכה?
7. תארו את הנס.
8. מדוע מציינים את חג חנוכה?
9. מה תפקיד הנרות שאנו מדליקים?
מה אסור לעשות בהם?
10. אילו ברכות מברכים על הנרות?
מהן הברכות בלילה הראשון?
מה הן הברכות בלילות האחרים?
11. מה תפקיד השמש? מדוע הוא נחוץ?
כיצד משתמשים בו?
12. מה עושים לאחר שמדליקים נרות?
(על-פי קטע ג')
- (על-פי קטע ב')
- (על-פי קטע א')
- (על-פי קטע ב')
- (על-פי קטע א')
- (על-פי קטע ב')
- (על-פי קטע ב')
- (על-פי קטע ב')
- (על-פי קטע ב')
- (על-פי קטע ד')
- (על-פי קטע ד')
- (על-פי קטע ד')

כדי לבדוק אם סיפור החנוכה שכתבתם משקף את המידע מהמקורות ההיסטוריים, היכנסו לאחד האתרים, קראו את המקור, והוסיפו נתונים שלא כתבתם בסיפור שלכם. את התוספות כתבו בצבע שונה.

מן המקורות – דינים ומנהגים

קטע א' – פיוט לחנוכה

בימי מתתיהו בן-יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו,
כשעמדה מלכות נון הרשעה על עמך ישראל
לשפחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך,
ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם,
רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם,
מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים
ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך
לך עשית שם גדול וקדוש בעולמך,
ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה.
ואחר-כך באו בניך לדביר ביתך
ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך
והדליקו נרות בחצרות קדשך
וקבעו שמונת ימי חנכה אלו בהלל ובהודאה
ונודה לשמך הגדול סלה.

פרקו – הצלה, גאולה, ישועה. **דביר** – המקום הקדוש ביותר בבית המקדש.

קטע ב' – הלכות חנוכה, פרק ג'

בבית שני, כשמלכי נון גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם, ולא הניחו אותם לעסק
בתורה ובמצוות... ונכנסו להיכל, ופרצו בו פרצות, וטמאו הטהרות, וצר להם
לישראל מאוד מפניהם, ולחצוים לחץ גדול – עד שרחם עליהם אלהי אבותינו
והושיעם מידם. וגברו בני חשמונאי, הכהנים הגדולים, והרגוים והושיעו ישראל
מידם. והעמידו מלך מן הכהנים, וחרזה המלכות לישראל יתר על מאתים שנה עד
החרבן השני
וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדוים, בחמשה ועשרים בחדש כסלו הנה. ונכנסו
להיכל ולא מצאו שמן טהור, אלא פך אחד, ולא הנה בו להדליק אלא יום אחד
בלבד, והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים, עד שפשתו זיתים והוציאו שמן
טהור.

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור, שיהיו שמונת הימים האלו שתחלתם מלילי חמשה ועשרים בכסלו, ימי שמחה והלל, ומדליקים בהם הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות.

קטע ג' – מן התפילה לחנוכה

הנרות הללו אנו מדליקין על הנסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות, שעשית לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה, על-ידי כהניך הקדושים וכל שמונת ימי חנכה הנרות הללו קדש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, כדי להודות ולהלל לשמך הגדול על נסידך ועל ישועתך ועל נפלאותיך

קטע ד' – מתוך ספר התודעה

"בלילה הראשון, קדם שמדליק מברך שלוש ברכות: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר של חנכה, שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, שהחיינו וקימנו והגענו לזמן הזה – ומדליק. בשאר הלילות מברך שתי ברכות הראשונות בלבד, אבל אינו מברך שהחיינו."

נוהגים להדליק בכל לילה נר אחד נוסף על נרות חנכה והוא הנקרא "שמש". כלומר נר זה מתר להשתמש בו, לראות לאורו, להדליק ממנו לאחרים וכיוצא באלה, ואלו נרות חנכה אסור להשתמש באורם כל זמן שהם דולקים למצוה. לפיכך מדליקים את ה"שמש", כדי שלא יבוא ליהנות מן המצוה, אלא ממנו בלבד. וקובעים מקום מיוחד לנר השמש, ולא יעמד בשורה אחת עם שאר הנרות, כדי שיהא הכר שגור זה אינו מן המצוה. וראוי להקפיד שיהא גם אור אחר בבית, חוץ מהנר המוסף.

נוהגים שאין מדליקים מנר לנר. כלומר אין משתמשים בגר חנכה, אפלו להדליק ממנו נר אחר באותה מנורה, אלא מדליק את כלם בגר ה"שמש" או בגר אחר.

אחר שהדליק הנר הראשון, בעוד שמדליק שאר הנרות, אומר "הנרות הללו" וכו'. גמר להדליק, שרים פזמוני חנכה, איש איש כמנהגו.

זמן הדלקת נר חנכה מיד בצאת הכוכבים, ואולם בדיעבד כל הלילה אפשר להדליקה, כל זמן שבני הבית נעורים.

הנרות צריכים שיהיו דולקים חצי שעה. לפיכך צריך בשעת ההדלקה ליתן שמן שיספיק כדי חצי שעה.

נתן שמן יותר מן השעור – מתר לכבות את הנרות אחר חצי שעה, כדי שישאר להדלקה של מחר, או ליהנות ממנו הנאה אחרת.

